

Vallan maantiede, jakso 29: Taloudesta tuli taistelukenttä – onko Eurooppa aseeton?

Tämä on tekoälyn tekemä tekstivastine, joka on ihmisen tarkastama.

Minna Kuusisto

Syyskuun alussa Yhdysvaltojen ja japanin viranomaiset tapasivat kaikessa hiljaisuudessa. Keskustelujen ytimessä oli yttrium. Yttrium on hopeanhohtoinen metallimainen alkuaine, joka lukeutuu harvinaisiin maametalleihin. Metallia käytetään muun muassa suihkumoottorien turbiinilapojen suoja-pinnoitteissa ja puolijohdeteollisuudessa. Se kestää kuumaa ja sitä on hankala korvata. Kiina louhii 90 prosenttia maailman yttriumista ja vastaa käytännössä yksin malmin jalostuksesta. Viime syksynä Yhdysvallat ja Kiina sopivat harvinaisia maametalleja koskevien vientirajoitusten hölläämisestä. Kiina ei ole kuitenkaan pitänyt sanaansa. USA:n tullitilastojen mukaan maahan ei joinakin kuukausina ole tuottu lainkaan yttriumia. Japani on vielä suuremmissa ongelmissa. Edellisellä tuloskaudella jopa kaksi kolmasosaa Tokion pörssiin listautuneista yhtiöistä kertoi tulosraporteissaan, että Kiinan vientirajoitukset haittaavat niiden liiketoimintaa. Miksi ja miten talous- ja tuotantoketjut valjastettiin suurvaltakilpailun aseiksi? Mitkä tekijät ratkaisevat voittajan? Ja miten vapaakaupan ja taloudellisen yhteistyön periaatteisiin nojaava Eurooppa pärjää uudessa ajassa? Tämä on Vallan maantiedepodin 29. jakso. Mä oon Minna Kuusisto ja mä oon Liselott Lindström.

Liselott Lindström

Tänään puhutaan siis geotaloudellisesta sodankäynnistä ja tuntuu nyt, että kaikki valjastetaan tässä maailmantilanteessa aseeksi. Viime kerralla oli terveys, nyt on talous, mutta tota joo, me tehtiin aikanaan podin ensimmäinen jakso Kiinan mineraalimonopolista ja siitä puhutaan paljon tänäänkin, mutta tänään katsotaan vielä enemmän. Helikopteriperspektiivistä, että mitä se tarkoittaa, kun talous valjastetaan aseeksi ja miten se nyt näkyy tässä meidän nykymaailmassa. Mutta ensin miten me tähän nyt päädyttiin? Yksi tärkeimpinä taustatekijänä tässä on korkeaksi koettu poliittinen kustannus perinteisistä sodista etenkin jenkeissä tiedetään, että että jenkeissä ei pidetä näistä niinku kaukaisista sodista afganistanissa, irakissa ja amerikkalaispoliitikot on joutunut 2000 luvulla huomaamaan, että äänestäjät rankaisee heitä. hirkästi epäonnistuneiksi koetuista sotaoperaatioista maailmalla, ja siksi hän pidettiin niin outona se, että Trump lähti sinne Iraniin sotaretkelle, mutta hän varmaan itsekin, kuten ollaan todettu, vähän arvioi väärin tilanteen, mutta amerikkalaiset ei pidä

siitä, että jenkkejä kuolee ulkomaan sotaretkelle, mutta suurvallat kilpailu ei kuitenkaan ole hävinnyt yhtään minnekään.

Minna Kuusisto

Niin, että tarve on edelleen sotia, mutta sitten ei kuitenkaan haluta sotia ihan perinteisin keinoin ja tietysti taustalla on yksi lailla myös se, että on tapahtunut tää kiinan taloudellinen voimistuminen tässä 2000 luvulla eli 2000 luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä Kiinasta alkoi kasvaa yhdysvalloille ensimmäistä kertaa realistinen taloudellinen haastaja ja aika pian myös poliittisesti varteenotettava haastaja ja sitten sen myötä on myös liikuttu vähitellen tästä. Tällaisesta hyvin niinku yhdysvallat vetoisesta yksinapaisesta maailmanjärjestyksestä kohti moninapaista ja yhdysvallat ei ole enää tällainen hegemoni. Se tarkoittaa toisaalta sitä, että Yhdysvaltojenkin pitää itsensä koko ajan varautua siihen, että myös heitä vastaan voidaan hyökätä tai iskeä. Eli Yhdysvaltojenkin pitää olla hereillä. He ei voi niinku enää tavallaan tukeutua semmoiseen vanhaan ajatteluun, jossa he voi vaan tavallaan vedellä naruja niinku huvittaa ja ja ja. Käyttää vaikka erilaisia taloudellisia aseita, vaan heidän pitää varautua myös siihen, että heitä kohtaan isketään. Ja pikkuhiljaa tässä vuosikymmenten saatossa on sitten päädytty siihen pisteeseen, että näistä globalisaation voi sanoa vähän niin kuin päätuotteista, eli esimerkiksi tästä hyvin dollarin keskittyneestä rahoitusjärjestelmästä ja viimeisen päälle viritetyistä monimutkaisista tuotanto- ja toimitusketjuista, niin onkin tullut sitten suuria haavoittuvuuksia.

Liselott Lindström

Ja sitten on vielä tämän päälle tämä Trump-aikakauden ongelma, eli että Yhdysvaltoihin ei voi luottaa. Ei edes liittolaiset ja se tarkoittaa sitä sitten, että että valtiotasolla yritystasolla myös tarvitaan niinku muita vaihtoehtoja eli tällaisia niin kutsuttuja china plus one US plus one strategioita eli ei voida laittaa kaikki munat samaan koriin vaan pitää niinku hajauttaa sitä riskiä, ettei olisi liian riippuvainen. Yksi toimittajasta oli sitten niinku kiinan mineraalit tai ihan amerikkalaiset pilvipalvelut, jotka on ollut paljon esillä täällä euroopassa. Eli siis kysymys kuuluu, että miten nyt pitäisi sitten? Pelata tätä peliä, että miten taloudellista sotaa käydään, mitkä ovat niitä toimivimpia aseita, joilla vastustaja kampitetaan. Kerro meille Minna.

Minna Kuusisto

Joo, no me vähän ajateltiin, että lähdetään tätä aluksi tällaisen teoreettisemman kehikon kautta, koska jotenkin kun tästä, niin kuin säkin sanoit, niin tämä on... Uutisissa ja otsikoissakin koko ajan niin paljon ja tuntuu että että koko ajan niinku käytetään jotain näitä näitä taloudellisia vipuvarsia ja ja sitten on ehkä vähän vaikea hahmottaa, että mikä niistä oikeasti voi olla jotenkin niinku toimivaa ja tehokasta ja tehdään varmaan aika paljon myös typeriä asioita, koska tässä väkisinkin vallitsee myös tällainen mikä se hyvä suomenkielinen sana olisi, mutta niin kun trade off että että että jos sä tavallaan

aseellistat jotain jotain vaikka taloudellista riippuvuussuhdetta, niin yleensä se myös maksaa sulle sitten jotain.

Liselott Lindström

Ja sitten ehkä myös, että toimittajat ei ehkä oikein osaa tota teoriaa, niin sitten on vaikea huomata, että mitkä asiat liittyy tähän ja miten ne vaikuttaa sitten laajemmin.

Minna Kuusisto

Niin, ja just tullaan ehkä niin kuin, ja myös toisaalta ne, jotka näitä päätöksiä tekee ihan siis niin kuin poliitikot, niin saatetaan tulla tehdeeksi huonoja päätöksiä, jos ei ihan ymmärretä tavallaan, että mikä toimii ja mikä ei. Niin tota me tutustuttiin vähän Edward Fishmanin ajatteluun, joka hän on tällainen amerikkalainen tutkija, joka on paljon puhunut tästä geotaloudellista sodankäynnistä, tutkinut sitä ja kirjoittanut myös tällaisen hyvin tunnetun kirjan joke. points, jossa hän siis puhuu nimenomaan näistä, jos nyt voisiko sitten suomenkielinen sana tällainen pullonkaula tai taloudellinen vipuvarsi. Ja hän erottaa nimenomaan kolme kriteeriä sille, että miten tavallaan voidaan arvioida tällaisen taloudellisen vipuvarren käytettävyyttä tai tehokkuutta. Ne on monopolistiasema, korvattavuus ja epäsymmetrinen paine. Eli yksinkertaisesti, jos mietitään vaikka sitä monopolistiasemaa, niin se on tavallaan yksi edellytys sille, että sä voit tehdä Tehokkaasti käyttää tällaista taloudellista vipuvartta. Hyvä esimerkki monopolistiasemasta on tietysti vaikka nää kiinan mineraalit, että että kiina tosiaan hallitsee mitä 90% harvinaisten maametallien jalostuksesta, niin se on ihan selkeä monopoliasema. Sitten taas vaikka Yhdysvaltojen nää tullit niin ne ei ole, vaikka Yhdysvallat on niin kuin absoluuttisessa mielessä maailman suurin markkina alue, niin sitten kuitenkin yksi yksittäisen maan näkökulmasta niin yhdysvallat on vaan. pieni osa sitä heidän tavallaan portfolioa, minne he myy. Eli tässähän näkyy myös se, että vaikka viime vuonna edelleen Brasilia ja Kiina tehtaili uusia ennätyksiä omalla viennillään siitä huolimatta, että Yhdysvallat rankasi näitä maita tullessa. No sitten tämä korvattavuus on toinen kanssa tärkeä näkökulma, koska tavallaan mitä helpompi joku asia on korvata, niin sitä huonommin se toimii tietysti minkään sortin kiristyskeinona. Ja taas jos mietitään näitä mineraaleja, niin ne on huikea esimerkki, koska tällaisen Uuden kaivoksen pystyttäminen on todella hidasta ja hankalaa. Ja niin kuin mitä, jostain luin, että kestää yhdeksän vuotta keskimäärin saada uusi kaivos pystyyn, eli hyvin pääomaintensiivinen toimiala. Sä et voi tuosta noin vaan päättää, että aletaanpas louhia harvinaisia maapetaleja nyt tuolla paikassa X. Sitten taas jos miettii vaikka semmoista, mikä ei toimisi ehkä tällaisenä kiristyskeinona, niin vaikka pandemia-aikana tosiaan. Kiinalla oli kyllä hyvin vahva monopoliasema silloin kun pandemia alkoi, niin vaikka näiden siis maskien tuotannossa, mutta se on tässä tällainen hyvin niinku helposti tuotettava, hyvin yksinkertainen tuote. Ei muuta kun pistät uusia tehtaita pystyyn ja sitten hyvin pian ympäri maailmaa oli maskitehtaita pystyssä ja sitten vielä tää viimeinen epäsymmetrinen paine on kanssa tärkeä, että että sähän haluat jos sä

niinku käytät jotain tällöistä taloudellista vipua, niin sähän haluat että se satuttaa vaan vastustajaa eikä sua itseäsi, että se aiheuttaa just tällöistä epäsymmetristä painetta. Ja ja tässä me ollaan ehkä joskus aiemminkin puhuttu, mutta vaikkapa toi hormosinsalmi niin yhdysvallat ehkä arvioisi vähän väärin, että ne ajatteli just että Iran ei tulisi käyttämään sitä hormosinsalmia, koska sillä ei pysty aiheuttamaan tällöistä epäsymmetristä painetta, että se niinku on niin. Totta niin söi kustannuksia sitten myös Iranille itselleen, jos ne sulkee sen salmen, mutta Yhdysvallat arvioi Iranin väärin, koska sitten Iran pystyikin kuitenkin jatkamaan niitä omia öljykuljetuksiaan ja samaan aikaan maailmantalous kärsii ihan hurjasti siitä, että persianlahden maat ei saanut öljyä maailmalle. Eli siinäkin mentiin niinku vähän vikaan, mutta nää on musta kiinnostavat nää 3 kriteeriä.

Liselott Lindström

Ja sitten Fishman puhuu myös siitä, että taloudellisessakin sodankäynnissä usein edetään silleen vaihteittain ja asteittain, että on kevyempiä asteita ja sitten raskaampia aseita. Ja kevyemmästä päästä on esimerkiksi henkilöpakotteet, mutta niillä harvoin saadaan mitään muutosta aikaan ja ei ole varmaan mitään diktatuuria, joka olisi kaatunut siihen, että jonkun tyrannin lähipiirille asetetaan matkustus- tai maksuliikerajoituksia. Mutta yleensä tässä onkin pointtina ehkä enemmän se, että tehdään vaan jotain, eli poliitikot vähän Vastaa ennen kaikkea julkiseen paineeseen, että näyttää siltä, että nyt tehdään jotain ja reagoidaan. Eli vaikka vihollinen on tehnyt jotain mitä sekä maan poliittinen johto että sitten kansa tuomitsee ja sitten pitää näyttää että tää sooso tää nyt ei ollut hyvä juttu niin niin näytetään että me tehdään jotain. Mutta siis tässähän on just se riski, että kaikki tietää että nää ei oikein toimi eikä niillä ole mitään vaikutusta. Eli toisaalta niillä on vähän niinku sitten lähetetään semmoinen signaali että että. Että hei ei me tulla tekemään mitään pahempaa eli pääsitte nyt vähän niinku koiraverejästä tässä tilanteessa.

Minna Kuusisto

Jep ja sitten siellä niinku jos mennään askel pidemmälle niin vähän niinku eskalaatioportaiden toisella askelmalla on taas sellaiset toimet, jolla aidosti pyritään heikentämään sitä vastustajaa tai vihollista eli esimerkiksi hidastamaan heidän taloudellista tai teknologista kehitystä. Täähän oli se kylmän sodan asetelma tosi paljon aseteltiin, asetettiin kaikenlaisia rajoituksia ja tietysti hyvä esimerkki on myös vaikkapa nää tälläkin hetkellä voimassa olevat Yhdysvaltojen asettamat vientirajoitukset näille kaikista kehittyneimmille puolijohdetuotteille, vaikkapa kaikista kehittyneimmille mikrosiruille, ja nämä vientirajoitukset siis kohdistuu nimenomaan Kiinaan. Ja siinä tietysti ajatuksena on, että Yhdysvallat pyrkii hidastamaan sitä Kiinan teknologista kehitystä. Ja sitten on vielä tämä niin sanottu viimeinen askelma siellä kaikista rankimmat toimet, eli erilainen painostaminen ja pakottaminen. Tässä ei ole enää edes tavoitteena, vaan pelkästään heikentää sitä vastustajaa, vaan oikeasti painostaa sitä

vastapuolta lopettamaan joku toiminta, mitä ei hyväksytä tai halutaan vastaavasti sitten estää, että se vastustaja tekisi jotain typerää. Eli tässäkin on tavallaan kaksi tasoa, että voi olla joko tämmöistä pelotteen luomista etukäteen, vähän niin kuin Venäjälle uhattiin, että jos te nyt menette ja hyökkäätte Ukrainaan, niin me suljetaan venäläiset pankit tämän maksujärjestelmän Swiftin ulkopuolelle. Se on tämän pelotteen kautta painostamista. No meidän tiedetään, että se ei tosiaan toiminut, eli Venäjä sitten toteutti uhkauksensa ja toisaalta myös länsimaat piti kiinni uhkauksestaan, että sitten

Liselott Lindström

Kyllä venäläiset pankit myös suljettiin ulos swiftistä ja nykyäänhän on vähän silleen, että että uhkauksia satelee sieltä täältä, mutta hirveästi niistä ei ehkä pidetä kiinnikään, että että nekin sitten sitten heikentää sitä tehoa. Mutta toinen painostamisen muoto voi olla sitten semmoinen vähän ankarampi pakottaminen. Eli yksi esimerkki on tää trumpin hallinnon maximum pressure kampanjat eli vaikka kuuban saarto iraniin kohdistuvat talouspakotteet eli se että. pyritään ihan näännyttämään se vastustaja ja sitä kautta sitten saadaan aikaan se haluttu lopputulos tai saada se vastustaja tekemään sitä, mitä haluaa. Että voi ajatella, että nämä on sitten taloudellisessa sodankäynnissä se äärimmäisin muoto.

Minna Kuusisto

Niin kuin tässä Iraninkin tapauksessa, niin nämä jo yhdistyy myös tähän ihan tällaiseen kineettiseen sodankäyntiin. No mutta jos lähdetään sitten vähän tavallaan miettimään tätä käytännössä, niin nyt tietysti on käynnissä näitä isoja Konflikteja tässä ympäri maailman, jos katsotaan ensin vähän tätä Iranin ja Yhdysvaltojen välistä asetelmaa, kun tässä on aika pitkään käyty tätä taloudellista sotaa ja Iran on tosiaan elänyt näiden hyvin ankarien talouspakotteiden alla pitkään. Ja tämä on tämmöinen pieni historiakatsaus. Meillä ei ole pitkään aikaan ollut kunnon historiakatsauksia. Eli Iran tosiaan on ollut jonkinlaisten kansainvälisten pakotteiden kohteena ihan sieltä islamistisesta vallankumouksesta eli vuodesta 79 eteenpäin. Ja joo silloin silloinen presidentti carter tota jäädyytti jäädyytti Iranin varoja ja asetti kaupan rajoituksia ja nää oli itse asiassa ensimmäisiä pakotteita ikinä mitä yhdysvallat jollekin toiselle valtiolle asetteli. Nää oli sinällään niin kun aika uusi juttu ja sitten 80 90 luvulla yhdysvallat niinku asteittain laajensi näitä pakotteita. kohden sitten muun muassa näihin Iranin rahoittamiin terroristi- tai sotilaallisiin ryhmiin ja aseiden kehittämiseen. Ja sitten tämä vuoden 96 Iran-Libya-pakotepaketti oli siinä mielessä historiallinen, että sen seurauksena sitten ulkomaiset yhtiöt ei enää voinut investoida Iranin energiasektorille ilman, että siitä seurasi jonkinlainen rangaistus. Ja tämä on yksi varhaisimpia esimerkkejä tällaisista niin sanotuista toissijaisista pakotteista, mitä etenkin Jenkit paljon käyttää. Eli tavallaan niin, että niin kuin Miten sen sanoisi? Tää on vähän niinku sellainen samantyyppinen, että kun koulussa oli että joku tekee jotain väärää niin kaikki jää kaikki jää tota jälkiistuntoon. Eli tässä ei niinku rankaista suoraan sitä joka tekee

väärin vaan sitä joka jollain tavalla vaikka niinku mahdollistaa sen toiminnan ja ja ja tota siinä mielessä niin kun kohdennetaan pakotteita vaikkapa näihin yrityksiin jotka toimii siellä alueella, jossa jossa ei oikeastaan haluttaisi liiketoimintaa tapahtuvan, mutta tota.

Liselott Lindström

Ensimmäistä kertaa Iranin ydinaseohjelma joutui pakotteiden kohteeksi vasta 2006, ja tämä oli silloin, kun YK:n turvallisuusneuvosto asetti pakotteita nimenomaan Iranin ydin- ja ohjusohjelmaa vastaan. Ja suunnilleen sitten samoihin aikoihin niin kansainvälinen atomienergiajärjestö IAEA alkoi tarkastuksillaan nähdä merkkejä, että Iran rikasti uraania yli sen pisteen, mitä oli tarpeellista, jos sitä käytetään ihan vaan siviilikäyttöön, eli vaikka Siis ydinvoimaloihin ja näin. Eli sitten heräsi laajemmin huolia siitä, että Iran yrittää valmistaa jonkun yden ase. Ja Obaman hallinto yritti sitten ensin neuvotella Iranin kanssa, se ei toiminut. Sitten vuosina 2010–2012, niin länsimaat sitten kiristivät ja laajensivat näitä pakotteita huomattavasti. YK:lta tuli laaja aseiden vienti, kielto, varojen jäädyttämistä, matkustusrajoituksia. Yhdysvallat asetti Iranin keskuspankin pakotteiden alle ja EU asetti pakotteita myös öljyn tuonnille Iranista. Ja useita Iranilaisia pankkeja myös suljettiin kansainväliseen maksujärjestelmään. Svihtuin ulkopuolelle ihan samalla tavalla kun kun venäjälle tehtiin sitä ukrainan sodan alkamisen jälkeen tai tän täysmittaisen hyökkäyksen jälkeen.

Minna Kuusisto

Jep, ja sitten tietysti silloin 2015 oli tämä iso läpimurto, kun Obaman hallinto sitten sai neuvoteltua Iranin kanssa ydinsopimuksesta. Ja myöskin sitten tosiaan IAEA totesi tammikuussa 2016, että Iran oli aidosti noudattanut tämän sopimuksen ehtoja ja sen seurauksena pakotteita pystyttiin myös hetkeksi hölläämään, mutta sitten hän peliin astuikin jo Trump. Ja heti ensimmäisen presidenttikautensa alussa Trump aloitti taas tämän pakotteiden kiristämisen, eli niitä sitten kohdennettiin tähän ohjusohjelmaan, aseiden myyntiin, eli tällaisia osa-alueita. Joita tämä Obaman neuvottelema JCPOA-sopimus tämä ydinsopimus ei ollut kattanut. Ja sitten toukokuussa eli muutama kuukausi myöhemmin Trump jo ilmoittikin, että Yhdysvallat vetäytyi kokonaan tästä ydinsopimuksesta ja alkoi kiristää pakotteita jälleen. Eli käytännössä sitten Trumpin siinä niin kuin Ensimmäisen presidenttivuoden aikana oli palattu pakotteiden osalta käytännössä ajassa kolme vuotta taaksepäin tätä ydinsopimusta edeltäneeseen aikaan. Ja tähän oli kiva tällainen märkärähti esimerkiksi eurooppalaisten naamaan, koska tietysti sen pakotteiden höllentämisen jälkeen monet eurooppalaiset firmat oli vähän niin kuin rakentanut uudestaan kauppasuhteitaan Iraniin. Ja sitten näiden pakotteiden myötä Iranissa toimiminen tuli käytännössä mahdottomaksi, koska juurikin nämä toissijaiset pakotteet eli eurooppalaiset yhtiöt ei voinut ottaa sellaista riskiä, että sitten ne ei niin kuin kun toimiessaan Iranissa niin ne ei enää saisi kenties lupaa toimia jenkkimarkkinoilla ja EU jopa siis yritti estää tätä, että tavallaan, että Yhdysvallat voisi

tämmöisillä omilla pakotteillaan häiritä näin paljon eurooppalaisten yritysten toimintaa, mutta eihän se sitten oikein onnistunut, että Yhdysvallat sooloili menemään ja eurooppalaiset silloinkin kärsi.

Liselott Lindström

Mutta mitä sä ajattelet, mikä oli Trumpin ajatus, mitä hän ajatteli voittavansa tuolla?

Minna Kuusisto

Niin sillä, että vetäydyttiin siitä ydinsopimuksesta ja no... Trumpilla on niin epärealistiset käsitykset omista kyvyistään ja hänellä on tavallaan loputon usko siihen omaan kykyynsä vaikka neuvotella diilejä, että varmaan hän hän ihan aidosti ajatteli, että se oli tosi huono sopimus ja ajatteli, että jollain niin kuin erityyppisellä painostuksella päästiin päästäisiin parempaan sopimukseen, että mä ajattelin, että se oli ihan samanlainen virhearvio kuin mikä oli tää nyt tuorein virhearvio, että sitten lähdettiin tälle sotaretkelle Iraniin. En mä tiedä mitä sä ajattelet.

Liselott Lindström

Niin no varmaan varmaan jotain sellaista, että ja koska niinku pihvihän tässä on just se, että että Iran oppi tosi hyvin sopeutumaan näiden pakotteiden alla. Eli se ei toiminut, että se myi omaa öljyään Kiinaan epävirallisia reittejä pitkin ja sitten 2021 valkoisessa talossa taas vaihtui sitten valta. Bidenin hallinto yritti taas sitten toisenlaista lähestymistapaa, hölläsi pakotteita ja yritti saada öljynsopimusneuvotteluita uudelleenkäyntiin, mutta sitten kun tämä pattitilanne sitten jatkui, niin EU ja Yhdysvallat sitten kiristi taas pakotteita ja syksyllä 2023. Niin silloin ajateltiin, että voisi syntyä joku sopu, mutta sitten tuli Hamasin isku. Israeliin, Gazan sota ja sitten niin kuin, no, the rest is history. Etenkin niin kuin Gazan sodan alkumetreillä niin kaikkien länsimaiden poliittisten johtajien ei pelkästään jenkkien sympatiat oli kyllä tosi vahvasti Israelin puolella. Ja koska Iran nähtiin Hamasin tärkeänä liittolaisena, niin ei olisi tullut kuuloakaan keventää niitä pakotteita, että olihan tämä varmaan just niin kuin jos miettii, että mitä Trump tuolla halusi, niin varmasti myös Ajatteli, että niin, että Iran ei ole niin vahva ja just, että tuetaan sitten Israelia toisella tapaa sitten.

Minna Kuusisto

Niin, että tosi naiiviahhan se on ollut, kun ajatellaan, että nimenomaan vuodesta 79 asti kuitenkin Yhdysvaltojen ja Iranin välit on ollut näin jännittyneitä ja kyllä Yhdysvalloissa on varmasti paljon erittäin kokeneita Iran-asiantuntijoita, jotka tietää, miten kova neuvottelija Iran on, että miten paljon työtä oli vaadittu siihen, että oli saatu se ydinsopimusaika ja sitten tulee yksi, joka on vaan Heittää paperit roskakoriin tuosta noin vaan. Mutta no joo mitä tästä tästä nyt tarinasta ehkä voidaan oppia, niin vaan se, että Iran tosiaan sitkuttelee edelleen kaikista näistä talouspakotteista huolimatta ja myöskin siitä huolimatta, että nyt tää Yhdysvaltojen saarto Iranin satamien ympärillä on

kestänyt myös kauan. Eli Iran ei nytkään saa niinku omaa omaa öljyä vientyä normaalisti normaalisti maailmalle. Eli sehän on vielä uusi tällöinen taloudellinen painostuskeino, että jos palataan näihin eskalaatioportaisiin, niin todellakin ihan kaikilla mittareilla voidaan todeta, että Irania vastaan on käytetty kyllä aivan maksimaalista taloudellista painostusta. Mutta silti mä sanoisin, että Iran on jopa, jos jotain, niin vähän niin kuin niskan päällä tässä kaikessa, koska silti vaikuttaa, että vaan Yhdysvallat haluaa niin kovasti sen diilin aikaa.

Liselott Lindström

No mitä me sitten voidaan tästä johtopäätöksiä, mitä voidaan tästä vetää? Ehkä ainakin se, että just niin kuin ankarimmatkin talouspakotteet ei lopulta ole. On hirveän tehokkaita ainakin maissa, joissa on poliittinen johto, joka pitää vaan kiinni ideologiastaan ja omasta valta-asemastaan, eikä tarvitse välittää niin paljon kansan hyvinvoinnista. Ja Iranhan on toki maksanut näistä pakotteista tosi kovaa hintaa, että maan inflaatio on todella hurjaa, kansaköyhtyy, mutta poliittisella johdolla näyttää nyt olevan todella korkea kipukynnys tässä.

Minna Kuusisto

Ja se kipukynnys on todella ehkä just se avainasia tässä, koska sitten jos me katsotaan taas Yhdysvaltoja, niin siellä se kipukynnys kyllä tuntuu ylittyvän todella. Helposti ja heti kun vähän on bensan hinta korkealla, niin on aivan katastrofi niin että että siis ja just tavallaan se mistä sä aloitit tai aloitettiin tänään tämä jakso kun sä sanoit että että koko tämän. Geotaloudellisen sodankäynnin taustalla on se, että ei kestä sitä hintalappua, tavallaan sitä poliittista hintalappua näistä tästä perinteisestä sodankäynnistä, niin nyt tuntuu, että ei oikein kestä sitä hintalappua myöskään tästä taloudellisesta sodankäynnistä. Koska siis tämähän on taloudellista sodankäyntiä, mitä miten Iran on vivuttanut tätä hormusinsalmea ja sen seurauksena tosiaan raakaöljyn hinta on edelleen erittäin korkealla ja etenkin sitten näiden eri öljyjalosteiden ja siis viime päivinä on jopa spekuloitu sellaiselle, että Yhdysvallat voisi asettaa dieselille tällaisen tilapäisen vientikiellon. Estääkseen tai hidastaakseen hinnan nousua ja se on niin selvää, että Trump vaan haluaa sen diilin. Ja mun mielestä siis ehdottomasti yksi johtopäätös tästä on myös se, että vaikka sulla olisi täysin tavallaan ylivoimaiset aseet tässä geotaloudellisessa sodankäynnissä, niin kuin Yhdysvalloilla monessa mielessä on, että onhan vaikka dollarijärjestelmän ulkopuolelle sulkeminen hyvin tällöinen tehokas toimi, mutta ehkä sitten lopulta voittajaksi kuitenkin julistetaan se, joka on kestänyt sitä kipua kaikista eniten ja siinä Yhdysvallat ei oikein pärjää.

Liselott Lindström

Niin, ja nyt vielä kun miettii, että kohta on ne välivaalit tulossa, niin Trumpilla alkaa olla aika kiire, koska kannatusluvut laahaa ja kansa on tyytymätöntä, niin tässä alkaa sitten vetelemään vähän yllättäviä, ehkä ei ässiäkään, vaan kakkosia hihasta. Mutta siirrytään

vähän nyt sitten puhumaan Kiinasta ja Yhdysvalloista, niin kuin jos mietitään just tätä geotaloudellista sodankäyntiä. Shi ja trump on tavannut aika tiheään tässä viimeisen vuoden aikana 3 kertaa ja viime viikolla shi oli ihan valtiovierailulla jenkeissä ja ja trump pisti pisti punaiset matot ja prameat prameat tota illalliset ja ja tärkeät vieraat sitten shille esille ja hän hän ehkä ajatteli sitten, että että hän saa sillä paremmin tuloksia kuin neuvottelemalla ihan ihan kahdestaan ja ainakin siitä nyt ei tullut suoraan mitään semmoisia mitään niinku mistään ei sovittu. Mutta mitä mä nyt luin rivien välistä ja analyysiä, niin olihan tämä niin kuin Shin voitto monella tapaa, että hän ei tarvitse tällä hetkellä mitään, kun taas Trump on todella lirissä ja tarvitsee aika paljonkin, etenkin jos mietitään Irania ja Shiihän ei tule siinä antamaan Trumpille mitään, että varmaan ihan mukavat paikat oli Shiillä siellä vierailulla, mutta tosiaan nythän välit on ihan niin kuin Semi OK että ne kiristyi käristyi äärimmillään viime vuonna silloin kun oli tää trumpin liberation day kun trump asetti Kiinalle hurjia tulleja ja sitten istuttiin neuvottelupöytään ja ja tota koko maailma vähän jännitti että mitä tässä tapahtuu, että jos täysmittainen kauppasota olisi voinut suistaa koko maailmantalouden raiteiltaan, että kumpi sitten antaa periksi ja niinhän siinä kävi sitten että kiinan pokka piti siinä paremmin ja ja kiina käytti sitten omaa. parasta geotaloudellista asetta eli siitä, mistä puhuttiin siinä alussa harvinaiset maamineraalit.

Minna Kuusisto

Jep, ja jos vielä palataan miettimään näiden kriteerien näkökulmasta, niin harvinaiset maametallit, niin kuin tuli todettuakin, niin ne kyllä hipoo jotenkin ihan täydellisyyttä siinä, että minkälainen taloudellinen ase sulla voi olla, että puhuttiin jo siitä monopolistiasemasta ja sitten toisaalta siitä korvattavuudesta just, että kaivostoiminnan käynnistäminen on hyvin hidasta, mutta sen lisäksi, jos miettii sitä niin kuin epäsymmetristä painetta, niin ne on siinäkin mielessä todella jotenkin täydellinen ase, koska Kiinalle itselleen siis harvinaiset maametallit tai harvinaisten maametallien vienti ei ole niin kuin mitään ratkaisevan tärkeä tärkeää. Eli. Siis vuonna 2000 kaksikymmentäneljä esimerkiksi niin kiina ansaitsi tuollaisen 3,4 miljardia jenkkidollaria näiden harvinaisten maametalleja ja magneettien viennistä ja siis se vastaa noin tuhannesosaa kiinan koko viennin arvosta, että kiina kyllä pystyy elää ilman että se vie niinku näitä harvinaisia maametalleja. Vastaavasti sitten on arvioitu, että että pelkästään se, että jos yhdysvallat kohtaa toimitushäiriöitä yksi tällaisen tärkeän mineraalin eli neodymiumin osalta, niin pelkästään se voisi pienentää Yhdysvaltojen BKT, ta 2,2. 2 prosenttia. Tää oli siis ton Yhdysvaltojen geological surveyin tekemä arvio, että tässä tulee juuri tää täydellinen niin kuin epäsymmetria, että sä voit viuuttaa jotain. Sä et itse juurikaan kärsi, mutta vastapuoli kärsii tosi paljon.

Liselott Lindström

Ja Yhdysvallathan on myös tajunnut tän, että Kiinalla on tosi tosi iso vipu tässä ja ihan niin kuin sä sanoit siinä siinä introssa niin Yhdysvallat haluaa tiivistää nyt yhteistyötä

Japanin kanssa tän takia. Ja viime vuonna JD vance jopa kutsui koolle tällaisen kansainvälisen ministerikokouksen mineraaliteeman ympärille ja yhdysvallat haluaa nyt perustaa liittolaistensa kanssa kauppa alueen kriittisille mineraaleille. Ja täähän on tavallaan aika huvittavaa, koska kaikissa muissa yhdysvallat vastustaa monenkeskistä yhteistyötä ja haluaa vaan soluilla menemään. Mutta sitten tässä mineraaliasiassa niin sekin on ymmärtänyt, että on vähän pakko tehdä muiden kanssa yhteistyötä, koska muuten muuten ei tule mitään.

Minna Kuusisto

Jep mut no OK jos kiinalaisilta on nää mineraalit niin sitten voi tietysti miettiä että onko se asia niin että kiina niinku automaattisesti vie tässä taloudellisessa kilpajuoksussa tai tässä geotaloudellisessa kilpailussa voiton ja kun säkin niinku sanoit että tässä nyt viimeisimmänkin tapauksen jälkeen niin näyttäytyi siltä että että. Että jotenkin, että kiina on tässä jotenkin niskan päällä, mutta eihän sen automaattisesti tarvitsisi olla niin, koska on yhdysvalloillakin oikeasti tosi tehokkaita aseita käytössä, että ihan oikeasti edelleen se, että nää kansainväliset rahoitus ja maksujärjestelmät nojaa niin paljon Yhdysvaltojen dollariin. Kyllä se on yhdysvalloille hyvä ase. Toki tässä on hyvä huomata, että kiinahan on siis kehittänyt tätä omaa vaihtoehtoista maksujärjestelmäänsä. Sipsiä ja ja siinä on jäsenenä jo lähes 200 maailman maata, mutta tässä ehkä tullaankin siihen viimeiseen kriteeriin eli tähän epäsymmetriaan, että kun jotta yhdysvallat pystyisi niin kuin aidosti aiheuttamaan toisaalta niin kuin myös Kiinalle sellaista tuntuvampaa vahinkoa, niin sen pitäisi. uskaltautua sulkemaan sitten nämä isot kiinalaispankit sen dollarijärjestelmän ulkopuolelle. Nythän Yhdysvallat on uhannut tehdä jotain tällaista painostaakseen Kiinaa lopettamaan Iranin tukemisen siellä Lähi-idässä. Mutta mun mielestä tässä tullaan siihen, että mä epäilen, että ei Yhdysvallat uskalla tehdä tällaista, koska sitten taas tämä olisi niin iso isku mahdollisesti koko maailman taloudelle, koska Kiina on ihan erilainen peluri ja kiinalaiset pankit kuin jos me verrataan vaikka Venäjään tai Iraniin, että tällä olisi väistä. Sitten myös niinku tosi isoja kustannuksia eli ja sitten taas toisaalta kiinalla kuitenkin on myös tää varajärjestelmä, että että mun mielestä tässä taas tullaan vähän niinku siihen, että onko yhdysvalloista kuitenkaan taas kanttia viedä tätä niinku pidemmälle. Onko heillä itsellään tavallaan sitä kivunsietokykyä kestää niitä seurauksia mitä tulee siitä, että jos he aidosti käyttää jotain asetta joka ehkä jopa toimii niin,

Liselott Lindström

Mutta onko kuinka epäsymmetrinen ase se sitten olisi niin?

Minna Kuusisto

Se oli just se pointti tässä, että se ei niinku tavallaan täytä sitä niinku ehkä sitä epäsymmetrian määritelmää ihan täydellisesti niinku siitä näkökulmasta, kun jos mietitään niitä niin kun jatko seurauksia, että se on ehkä tälleen ensitilassa se voi

ajatella, että se on niin kun aika hyvä epäsymmetrinen ase, mutta sitten kun just tavallaan, että jos sen seurannaisvaikutuksena niinku sanotaan kiinan talous. Ihan jotenkin romahtaa ja koko maailmantalous ajautuu taantumaan, niin kyllä ne sitten aika isot vaikutukset seuraa seuraa siitä niinku myös Yhdysvaltojen taloudelle.

Liselott Lindström

Niin ja onhan kiinalla kuitenkin niin kun aika siis myös suuria taloudellisia haasteita. Just kun on tää rakennuskupla ja ja ja tällaista vai mitä muita muita haasteita kiinan taloudessa on

Minna Kuusisto

Siis juuri näin ja ja tavallaan niinku se että että että kiinan se etenkin niinku nää aluehallinnot on hyvin niinku raskaasti velkaantuneita ja ja siellä niin kun. No, ei ehkä mennä Kiinan talouteen tässä nyt sen syvemmin, mutta tavallaan ehkä siellä talous on siirtynyt yhdestä tämmöisestä kestävämmästä kasvumallista uuteen kestävämmään kasvumalliin, että tosiaan tosi pitkään se Kiinan talous nojasi vaan tähän tämmöiseen massiiviseen rakentamiseen ja valtion tukemaan infra- ja asuntorakentamiseen. Ja sitten kun se tuli vähän tiensä päähän se kasvumalli, niin sitten Kiina siirtyi tähän uuteen, että sitten tuetaan hirveästi näitä vaikka vihreän energian ja Ja korkean teknologian teollisuuden aloja, mutta se on edelleen niinku tämmöistä voimakkaasta voimakasta teollisuuden tukemista ja luodaan hirveästi ylikapasiteettia, jota sitten taas rahoittaa nää paikalliset pankit ja ja kun se joo no ei mennä siihen sen syvemmin. Mutta siis niin, että että tavallaan kiinassa joka tapauksessa jo niin kun on pinnan alla muhii ja ja ja tavallaan se, että halutaanko tehdä jotain sellaista, joka mahdollisesti sitten niin kun. Ajaisi vähän niin kuin Kiinan talouden sen kielekkeen yli, että tulisi jonkinlainen isompi romahdus, niin välttämättä kukaan maailman johtajista edes Trump ei halua kuitenkaan sitten sellaista tehdä.

Liselott Lindström

Ja se, mikä on kiinnostavaa, on myös se, että Trumpin hallinnolla on ollut niin kuin ei ollut eikä semmoista yhtenäistä kiina-strategiaa, eli on niin kuin poukkoiltu edestakaisin ja ei ollut yhteistä linjaa sen suhteen, että miten Kiinaa vastaan tästä taloudellista sotaa käydään, että on ollut kaksi leiriä, Rubio versus Lotnik, ja tässä ensimmäinen on haukkamaisempi ja edustaa sitä. koulukuntaa, joka haluaa amerikkalaiselle teknologialle vientirajoituksia, jotta voidaan estää Kiinan nousu ja tietty myös Kiinan sotilaallinen vahvistuminen. Ja sitten ihan toista koulukuntaa edustaa taas kauppaministeri Howard Latnik, joka taas ajattelee, että Yhdysvaltojen kannattaa edelleen vaan myydä Kiinaan, koska mitä riippuvaisempi Kiina on Yhdysvalloista, niin sitä kalliimmaksi sille tulee sitten aloittaa esimerkiksi sota Taiwania vastaan. Ja tässä siis taustalta vähän niin kuin se sama ajatus, mikä oli Euroopassa ennen Venäjän

hyökkäystä Ukrainaan. että vahvistetaan taloudellisia siteitä ja se itsessään edistäisi rauhaa. No tiedetään, että se teoria ei oikein pitänyt paikkaansa.

Minna Kuusisto

Mutta hei, entäs sitten Eurooppa? Ne itse istutaan täällä kuitenkin osana Eurooppaa, niin mihin Eurooppa jotenkin asemoituu kaikessa tässä suurvaltojen välisessä geotaloudellisessa kilpailussa ja sodankäynnissä? Ja jotenkin se, että onko Euroopalla oikeasti sellaisia jotenkin vipuvarsia, mitä edes käyttää tässä, koska Venäjän kohdallahan me on nähty, että on aika vaikea saavuttaa mitään suurta pelkästään taloudellisessa painostuksella. Ja niin kuin puhuttiin Iranista, niin on myöskin osoitus siitä, että se, mitä tapahtuu, on se, että kun pakotteita vaikka käytetään, niin se pakotteiden kohteeksi joutunut maa ja hallinto alkaa sopeutua siihen uuteen tilanteeseen. Myöskin aika selvää, ettei tämä EU:n tällöinen, että pakotteita vähittäin kiristetään, niin ole kanssa kovin tehokas strategia. En muista, kuinka monta pakotepakettia EU on jo tehnyt, mutta yli 20 varmaan, että sekään ei ole jotenkin ehkä Okei onnistunut ja ja joku viisas asiantuntija, jonka nimeä en nyt muista, mutta muistan, että totesi silloin jo aikanaan ennen kuin venäjä hyökkäsi Ukrainaan 2022 niin niin että taloudelliset pakotteet toimii kuitenkin ehkä sitten tehokkaimmin pelotteena, että ne toimii joka silloin tai sitten ne ei niinku toimi ollenkaan, että sen jälkeen kun ne on asetettu, niin niiden teho on hyvin jotenkin rajallinen. No. Tällöinen vielä hauska, hassun hauska anekdootti tähän, että siis viime vuonnahan yksi Venäjän yliopistoista lisäsi koulutustarjontaansa jopa ihan uuden tutkinnon tästä pakotteiden välttelystä, että Venäjällä voi ihan opiskella korkeakoulututkinnon tästä aiheesta, niin se ehkä on yksi äärimmäinen esimerkki siitä, että miten tavallaan aletaan sopeutua.

Liselott Lindström

No yksi asia, mistä me nyt ei olla oikein puhuttu ja mikä ansaitsisi kyllä ihan oman kokonaisen jaksonsa, jos me ehditään niin pitkälle ennen kuin se on... Tuhonnut meidät kaikki on tietysti tekoäly ja suurvaltojen välinen tek teknologiakilpailu ja koska kaikki tämä gelo taloudellinen kilpailu voi lopulta kilpistyä siihen, että kuka vie. voiton tekoälykilpailussa, kenen valmistamia komponentteja, puolijohteita, koneita, pilvipalveluita ja näitä kielimalleja käytetään. Ja toki nyt jo nähdään, että geotaloudellisessa sodankäynnissä niin suurvallat pyrkii estämään toinen toisiaan kopioimasta omaa teknologiaansa ja hidastamaan vastapuolen teknologista kehitystä eli varmistamaan sitä omaa etumatkaansa sitä osin kuin sitä on. Mä oon nähnyt eri arvioita siitä, että Yhdysvallat olisi niin kuin puoli vuotta tai vuoden ennen Kiinaa, mutta kiinnostavaa siis oli tässä Tässä tota kun shi nyt kävi siellä jenkeissä niin yhdysvallat vissiin tai trumpin hallinto vissiin puhui tosi paljon tällöisestä AI hotlinesta eli että pitäisi perustaa niinku kiinan ja Yhdysvaltojen välin tällöinen kuuma linja missä että että pystyttäisiin niinku viheltämään peli poikki jos niin kun näyttää siltä että että jokin jokin on menossa. Pahasti niinku pieleen, mikä ehkä ihan huojentavaa kuitenkin tietää,

että että tai tai tai mä ajattelin ainakin, että olisi ihan kiva, että semmoinen olisi olemassa, mutta myös että pystyttäisiin niinku yksi yksi sitten tunnistamaan niinku niitä riskejä ja niitä vaaroja mitä on ja sitten tarpeen tullen tehdä jotain. Mutta mutta mun mielestä oli kiinnostavaa, mä tiedän oliko se sitten Trump vai oliko se muut ihmiset hallinnossa, jotka ajoi tätä asiaa, mutta vissiin se oli aika paljonkin esillä tässä kun she kävi siellä

Minna Kuusisto

Kyllä ja seuraavat tekoälyä koskevat. Keskustelut sitten sovittiin jo siihen marraskuun tapaamisen yhteyteen, että tämä ilman muuta. Ehkä sitten yksi tämmöinen, kun muuten tapaamisen konkreettinen antiajakalaihaksi, niin ehkä tämä nyt sitten oli yksi tämmöinen positiivinen lopputulos tästä. Mutta jos nyt mietitään, missä tässä teknologiakilpailussa mennään, niin sä sanoit tosiaan jo sen, että tässähän nyt on hyvin erilaisia arvioita. Ja joo, jos kysytään Trumpilta, niin sanoit, että Kiina on ainakin vuoden jäljessä, mutta kysytään joltain toiselta, niin Kiina ei ehkä ole niin paljon jäljessä. Mutta onhan Yhdysvallat edelleen siis se kiistaton markkinajohtaja. Siellä on nämä suurimmat, mahtavimmat tekkifirmat. Pilvipalveluiden tarjoajat nää yhtiöt, jotka kehittää näitä tehokkaimpia kielimalleja eli joiden pohjalle on siis rakennettu nää meidän monen tuntemat chat GPT ja kloodit ja yhdysvalloissa on myös niinku se suurin osaajapooli. Siellä on riskipääomia, siellä on sijoittajia, mutta kyllähän kiina niinku hengittää monessa asiassa niskaan, että että kiinassakin on tosi kovaa osaamista. Siellä on tehokas se koulutusjärjestelmä, tämmöinen valtiojohtoinen keskusjohtoinen systeemi on niin kuin todella tehokas siinä aina kun sä haluat jotenkin. Toimeenpanna tämmöistä teollisuuspolitiikkaa niinku tää mitä kiina siis tällä hetkellä tekee tai teknologiapolitiikkaa ja kiinassa on valtava kotimainen teollisuus todellakin vahvasti valtion valtion subventoima ja ja niinku erittäin tehokas koneisto. Jos esimerkiksi vaikka teollisuusrobottien käyttöönnotossa, niin kiina on ihan suvereenisti kaikkia muita maita ja talousalueita edellä, että kiinalla on kyllä ehdottomasti omat vahvuutensa myös se valtavan iso väestö on vahvuus, koska sä voit tavallaan niinku testata kaikkea mitä sä teet niin valtavan. Isolla määrällä niinku valtavan isolla populaatiolla ja sitä kautta saadaan ihan valtavan määrän dataa.

Liselott Lindström

Ja totta kai koska se on autoritaarinen valtio niin se pystyy niinku pakottamaan ihmiset osallistumaan. Ja aiemmin mä puhuin siitä, että tarvitaan niinku semmoinen US plus one strategia, niin kyllä eurooppakin on niinku tosi haavoittuvainen tässä, että se on niin riippuvainen amerikkalaisista pilvipalveluista ja ja tästähän on yksi kiinnostava. Kiinnostava keissi viime vuodelta, kun Yhdysvallat asetti kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomareille pakotteita ja yksi näistä tuomareista sitten lakkasi pian sen jälkeen koko microsoft outlook eli sähköposti toimivasta työkoneella ja tää nousi silloin otsikkoihin. Ehkä muistattekin sen, mutta tota, mutta mietittiin, että

käytettiin siis semmoista kill switchia eli onko jenkkihallinnolla tässä jotenkin sormensa pelissä, että pystyykö ne sanoa microsoftille, että että. Katkaiskaa ton tyypin sähköpostit, että Microsoft sitten kyllä kiisti, että ne olisi tehnyt tässä mitään, eli palvelua ei ollut heidän mielestä estetty, mutta tämä joka tapauksessa tämä seurauksena ICC sitten eli kansainvälinen rikostuomioistuin päätti vaihtaa Microsoftin palvelut eurooppalaiseen palveluntarjoajaan, että mutta tämmöisiä näköjään tarvitaan niinku tämmöisiä vähän extreme keisisejä, että että sitten mennään siihen, mutta se mikä mun mielestä on huolestuttavaa jotenkin euroopassa on se, että että just kaikki on vähän tämmöistä. Pelokasta reagointia sen sijaan että olisi jotain niinku visioita ja otettaisiin niinku itse ohjat käsiin.

Minna Kuusisto

Mutta kyllä me tehdään ennakoidenkin, mutta siis tästä tulee aina monesti sitten just se tavallaan se trade off, että kun sä niin kun. Teet jotain ja rajoitat vaikka jotain niin kuin tietyn tyyppistä tuontia, niin sillä on myös kustannuksessa, kun itse asiassa juuri tässä lauantaina istuttiin erään ystäväni kanssa iltaa ja hän huomaatti mulle, että ootko huomannut tällaisen? En ollut huomannut, mutta siis EU on nyt linjannut ja päättänyt, että tota tällaisille tietyistä riskimaista tuoduille eli käytännössä Kiinasta tuoduille inverttereille, joita siis käytetään vaikka niinku aurinkokennoissa tai akuissa ja siis jotka Jotka inverttoi vaihtaa sanotaanko se niinku tätä tasavirtaa vaihtovirraksi ja näistä inverttereistä siis valtaosa tuodaan Kiinasta niin niin näille ei nyt sitten enää ole saatavilla EU rahoitusta marraskuusta alkaen ja ja siis sellaisille jotka on niin kuin verkkoon kytkeytyneitä järjestelmiä ja itse asiassa sitten ensi keväästä alkaen niinku ihan kaikentyyppisille ratkaisuille niin niin tota lakkaa se EU rahoitus ja näissä tietysti just ajatuksena on se, että niinku pelätään. Näitä kyberriskejä ja muun muassa varmasti tämmöistä kill switch-mahdollisuutta. Eli EU pyrkii rajoittamaan näiden kiinalaisten tämmöisten komponenttien tuontia, mutta siis tässäkin sitten tietysti tuli jo toimialaedustajat sanomaan, että tämähän sitten tulee osaltaan hidastamaan vaikka aurinkoteknologioiden käyttöönottoa Euroopassa tietyissä maissa. No joo, mutta siis jos nyt mennään vielä siihen, että mitä sitten Euroopalla on tarjota tähän teknologiakilpailuun, niin siis meillä on monesti sitä hyvin arvostettua akateemista osaamista. Että meillä on kyllä tutkijoita, mutta usein meidän kompastuskivi on se innovaatioiden kaupallistaminen, mutta sitten meillä on yksi tärkeä osa tähän niinku koko tekoäly arvoketjuun ja se on tietysti tää hollantilainen litografiakoneita valmistava ASML. Se on ehkä oikeasti ainoa kriittinen osa tätä. Tekoälyarvoketjua, joka on puhtaasti eurooppalainen, saa lähettää palautetta jos on jotain muutakin. Mä en varmasti tunne koko arvoketjua niin hyvin. Mut siis näiden hienoimpien mikrosirujen valmistukseen tarvitaan nimenomaan ASMLN koneita ja ja ei ole niinku mitään mitään haastajaa tälle ASMLN. ylivallalle vielä tässä vaiheessa, että Kiina kyllä valmistaa omia kilpailevia laitteitaan, mutta niillä ei pysty tekemään yhtä hienoja mikrosiruja. Ja näiden ASML:n kaikista kehittyneimpien koneiden vienti Kiinaan on ollut rajoitettua jo useamman

vuoden ajan, mutta niitä vanhemman teknologian koneita voidaan kuitenkin toimittaa. Niihinkin tosin yleensä tarvitsee alankomaiden tällaisen erillisen vientiluvan. Mutta ilman tätä ASML:ää niin Euroopalla ei oikein olisi mitään kovin kriittistä tarjota tähän tekoälyarvoketjuun. On tosi tärkeää, että meilläkin on joku valttikortti, mutta sitten tietysti samaan aikaan ASML itse on vähän niin kuin kritisoinut sitä, että kun vaikka Yhdysvaltojen hallinto peräänkuuluttaa, että pitäisi vaan niin kuin ensisestään rajoittaa, ensisestään laajentaa näitä vientirajoituksia, mutta siis ASML:n bisneksellehän tämä on ongelmallista, koska meidän kotimarkkina on vähän niin kuin huonossa hapessa tässä suhteessa, että paljon puhutaan siitä, että Eurooppaan pitäisi rakentaa tätä puolijohdeteollisuutta, mutta vaikka ASML itse sanoo, että ei Euroopassa oikein ole sitä puolijohdeteollisuutta, niin ei heidän tuotteille ole kysyntää täällä. Ja sitten jos rajataan heidän vientiä muualle, niin sehän nyt on niin kuin bisnekselle vähän. Kinkkisempi homma ja sitä kotimaista puolijohdeteollisuutta on hankala tänne rakentaa, koska siihen tarvitaan niitä mineraaleja ja sitten taas kiina voi rajoittaa niiden vientiä.

Liselott Lindström

Mutta niin siis lopultahan euroopan paras se on ehkä se, että eurooppa on kuitenkin toistaiseksi suuriakin kiinnostava markkina alue, että eri maiden firmat haluaa kuitenkin myydä eurooppaan ja ja erilaiset tuontirajoitukset tai tullit on jossain määrin tehokas keino myös vaikuttaa tai jopa painostaa. Ja näitähän on asetettu just. Kiinalaisille sähköautoille esimerkiksi. Ja sitten onhan Euroopalla sääntelyvaltaa, se kuuluu usein vähän epäsuosittukin Bryssel-efekti. Eli kun Eurooppa päättää säännellä jotain, niin usein ulkomaisten yhteyden on sopeutettava toimintansa, esimerkiksi vaikka iPhoneien laturit, joita nykyään saa ladattua ihan niin kuin mini-USB:llä, että sehän on Bryssel-efektiä.

Minna Kuusisto

Ja siitä me kuitenkin kaikki ollaan ihan kiitollisia myös, että vaikka sitä paljon parjataan, niin sitten kuitenkin sääntelystä on myös joskus jotain iloa. No joo. Vedetään vähän yhteen, me ollaan jo varmaan jonkin aikaa tässä jutusteltu. Mitä jäi käteen? Tämähän on niinku superlaaja aihe ja tätä voisi laajentaa ja syventää vaikka mihin tahansa suuntaan, mutta jotenkin mä itse ajattelen, että yksi olennainen asia tässä ymmärtää on se, että tähän taloudelliseenkin sodankäyntiin, ihan kuin kaikkeen muuhunkin sodankäyntiin, niin sä tarvitset jonkun strategian, että ei voi lähteä vaan silleen summan mutikassa hutkimaan, koska sit voi, sä voit itse asiassa saavuttaa niinku Tai paitsi että sä et saavuta mitään. Sä voit vaan niinku aiheuttaa kenesi edes itsellesi hallaa, että ensin pitäisi niinku miettiä että mitä oikeastaan halutaan saavuttaa. Halutaanko vaan niinku osoittaa vähän jotain paheksuntaa vaikka asetta tai henkilöpakotteita? Halutaanko heikentää sitä vastustajaa vai halutaanko niinku oikeasti painostaa sitä ja sitten niinku hyvä miettiä että ennen kun tavallaan otetaan jotain asetta käyttöön niin niin että täyttääkö se edes näin niinku näissä. Kolme kriteeriä, että onko se millään tapaa

tehokas, koska jos lähdetään muuten vaan hutkimaan ja sotimaan, niin sitäkin riskinä on aina se, että vastapuoli iskee takaisin ja se tietysti tulee kalliiksi. Ja nämä Yhdysvaltojen laajat tullit oli mun mielestä hyvin selkeä esimerkki tämmöisestä epäonnistuneesta geotaloudellisesta aseesta.

Liselott Lindström

Oliko se vähän niin kuin pakote, tai siis henkilöpakote kategoriassa, että Että uhittelu toimii melkein paremmin kuin sitten itse pakotteet.

Minna Kuusisto

Joo, no se oli kyllä niinku voi sanoa, että että ehkä se oli monessa mielessä jopa niinku vielä haitallisempi, koska kuitenkin näistä henkilöpakotteiden ehkä sitten hyvä puoli on, että niistä se kustannus myös itselle on tosi pieni, että me vaikka sanktioidaan jotain venäläisiä oligarkkeja, niin okei voi voi. No ne käy vähemmän lomalla suomessa ja käyttää täällä vähemmän sitten euroja, niin ehkä se on se meidän vaikka taloudellinen tappio, mutta sitten taas kun ajattelee minkälaiset taloudelliset kustannukset. Tulleista on aiheutunut vaikka amerikkalaisille yrityksille tai olisi aiheutunut, että jos ne olisi ne tulit jäänyt niin korkealle tasolle, niin kyllä mä sanon, että se olisi ollut jopa haitallisempi toimi.

Liselott Lindström

Että just ja tärkeää muistaa, että heti kun tehdään jotain, niin se vastapuoli reagoi ja alkaa sopeutua tai kehittää omat uudet tutkintonsa yliopistoihin, jotta voisi kiertää pakotteita ja tukea sitten omaa teollisuuttaan, ettei olisi niin riippuvainen sitten tuonnista, että tässähän on... Jos katsotaan niinku silver lining, niin taivas on rajana tässä luovuudessa. Senhän on sekä Venäjä että Iran niinku näyttänyt ja sitten voidaan myös kysyä, että että voiko niinku ne ankaraimmatkin taloudelliset pakotteet lopulta edes toimia, ainakaan silloin kun kohteena on niinku just autoritaarisesti johdettu suurvalta, jos nyt sellaiseksi Iran ja Venäjä niinku lasketaan, mutta just joku. Vaikka Kuuban tai aikanaan silloin ollaan puhuttu aiemmissakin jaksoissa Etelä-Afrikasta ja miten pakotteet silloin toimi poliittisena painostusmenetelmänä, että pieni maa olisi paljon riippuvaisempi muusta maailmasta, että se ei selviydy taloudellisesti eristettynä kovinkaan pitkään. Kysymys on, että miten toimisi vaikka pakotteet Israelia kohtaan.

Minna Kuusisto

Jep. No sitten on vielä ehkä tämä kysymys siitä, että kuka oikeasti kestää sitä kipua. Eli mun mielestä se on kanssa tärkeä yksi kotiin vieminen tästä jaksosta, että siinä taloudellisessa sodankäynnissä ei automaattisesti voita se, jolla on ne tehokkaimmat aseet, koska monessa mielessä Yhdysvalloilla on tosi tehokkaita aseita. Mutta kun Yhdysvallat ei kestä sitä kipua ja sitten taas vastaavasti vaikka Iran ja Venäjä on osoittanut, että niillä on tosi korkea kipukynnys. Ja tämä on mun mielestä se iso

Yhdysvaltojen ongelma. Palataan tosiaan siihen, että ei keitetty sitä kipua niistä sotaretkistä, sitä poliittista kustannusta, mutta ei oikein keitetä myöskään tätä uutta muotoa sodankäynnistä. Mutta mitä sä ajattelet, että sit vielä just viimeiset sanat tästä Euroopan tilanteesta, niin ootko sä jotenkin eurooppalaisena huolissaan siitä, että kun meillä on jotenkin niin vähän mitään aseita loppupelistä tähän geotaloudelliseen sodankäyntiin, että ollaanko me ihan vaan tällainen muun maailman ja muiden suurvaltojen heittopussi tässä?

Liselott Lindström

No kyllä mua vähän huolestuttaa ja oikeasti just niinku mä sanoin siinä että että mua huolestuttaa se niinku se että ei niinku ole mitään visioita että että eurooppa vaan niinku jotenkin on vähän kuin peura ajovaloissa niinku koko ajan ja ja ja sitten mihin se on johtanut. Jos mietitään poliittisesti tää visiottomuus on johtanut siihen, että että äärioikeisto on nousussa monessa maassa, koska niinku ne on tarjonnut populistisia vaihtoehtoja ei mitään ratkaisuja todellakaan ja ihan harvemminhan niinku. Populistiset lupaukset johtaa mihinkään suuriin suuriin muutoksiin, mutta kyllä mä luulen niinku, että se, että just että nämä perinteiset puolueet ei pysty tarjoamaan mitään toivoa tai mitään niinku visioita, niin että se on aika iso haaste.

Minna Kuusisto

Niin ja sitten just se, että että mä niinku ajattelen myös se tavallaan kuin se ideologia, mille koko vaikka Euroopan unioni on rakentunut, kun se on rakentunut niin paljon tämän tavallaan taloudellisen yhteistyön integraation pohjalle, niin niin onhan tämä meille ehkä se kaikista isoin kriisi, myös kun ehkä täällä Euroopassa muutenkin sitten siinä samassa yhteydessä jotenkin vähän nukahdettiin ja unohdettiin kokonaan tämä tällainen suurvaltapolitiikka, geopolitiikka. Niin toisin kuin Kiina ei sitä koskaan unohtanut, Venäjä ei sitä koskaan unohtanut ja ehkä Yhdysvallatkaan ei sitä ainakaan niin täysin unohtanut, niin onhan meillä tällainen iso resetti tässä nyt väistämättä, mutta tota Tietysti voi olla myös, että jossain vaiheessa taas tuulen suunta kääntyy, että mennään nyt ehkä koko ajan vielä kohti jotenkin isompaa ja isompaa konfliktia, mutta jossain vaiheessa voi olla, että edes on taas uusi tällainen vähän niin kuin uusi taloudellisen integraation aika. Mutta tuleeko sitä ennen sitten joku suurempi vaikka ihan aito sotilaallinen konflikti, koska jotenkin mä toisaalta myös ajattelen edelleen se myös se paradoksi siitä, jonka mä oon joskus lukenut tämän ajatuksen siitä, että niin kuin Että tän taloudellisten riippuvuussuhteiden katkaisemisen se yks niinku paradoksihan liittyy just tähän turvallisuuteen, että että sä niinku ajattelet että se kansallisen turvallisuuden nimissä niinku katkot näitä sun vähennät taloudellisia riippuvuussuhteita, mutta sehän just sitten tarkoittaa sitä, että sen mahdollisen oikean sodan. hintalappu on sulle pienempi kuin mitä se olisi ollut, jos sulla olisi niitä taloudellisia riippuvuussuhteita. Eli itse asiassa taloudellisten riippuvuussuhteiden katkaiseminen voi jopa lisätä sotilaallisen konfliktin todennäköisyyttä.

Liselott Lindström

Ja eikö tätä tapahtunut just ennen toista maailmansotaa?

Minna Kuusisto

Niin. Että käykö niin, että historia toistaa jälleen itseään ja tämä kaikki päättyy vielä suurvaltojen väliseen konfliktiin?

Liselott Lindström

Oho, mutta tekee mieli siteerata tähän loppuun muumimammaa. Mä haluan vaan elää rauhassa, istuttaa. perunoita ja haaveita. Voisiko muutkin ajatella niin?

Minna Kuusisto

Se oli tosi hyvä tapa lopettaa tämä. Tämä oli Vallan maantiede-podcastin 29. jakso.

Liselott Lindström

Tämä podi tehdään yhteistyössä Maailman kuvalehden kanssa, ja meille saa tosi mielellään laittaa viestiä palautetta tai antakaa tähtiä Spotifyssa, jos siltä tuntuu. Meille voi laittaa myös viestiä Instassa tai sitten meillä on myös sähköpostiosoite vallanmaantiede@gmail.com. Mun nimi on Liselott Lindström.

Minna Kuusisto

Mä oon Minna Kuusisto. Kiva että kuuntelit.